

ТРЕЋА МЕЂУНАРОДНА
НАУЧНОСТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА
THE THIRD INTERNATIONAL
SCIENTIFIC CONFERENCE

МЕТОДИЧКИ ДАНИ 2014. METHODICAL DAYS 2014

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА
ЗА ДРУШТВО ЗНАЊА** *Тематски зборник*

**COMPETENCES OF PRESCHOOL
TEACHERS FOR THE
KNOWLEDGE SOCIETY** *Proceedings book*

Висока школа струковних студија
за образовање васпитача у Кикинди
Preschool Teachers' Training College in Kikinda

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија
| Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола
Тесла“ у Београду, Република Србија | Педагошки институт „Антон Чехов“ у Таганрогу,
Русија | Филолошки, историјски и теолошки факултет, Катедра за модерне језике и
књижевности, Западни универзитет у Темишвару, Румунија | Факултет за социологију
и психологију, Катедра за педагогију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија |
Филозофски факултет, Катедра за музикологију, „Етвош Лоранд“ Универзитет (ЕЛТЕ)
у Будимпешти, Мађарска | Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за
психологију образовања, Јужни Универзитет у Ростову, Русија | Педагошки факултет,
Катедра за психологију и социјални рад, Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија
| Факултет друштвених наука, Катедра за албански језик, Универзитет у Скадру „Луи
Гираки“, Албанија

ТРЕЋА МЕЂУНАРОДНА НАУЧНОСТРУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА

МЕТОДИЧКИ ДАНИ 2014

КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА ДРУШТВО ЗНАЊА

ТЕМАТСКИ ЗБОРНИК

Кикинда, 2015.

Висока школа струковних студија за образовање васпитача
у Кикинди

Трећа међународна научностручна
конференција

Методички дани 2014

**КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА
ДРУШТВО ЗНАЊА**

Тематски зборник

25. октобар 2014.

Киkinда

Тема Треће међународне научностручне конференције
Компетенције васпитача за друштво знања

Тематска конкретизација:

Европске димензије компетенција васпитача и наставника свих нивоа образовања
Модел управљања променама у окружењу система васпитања и образовања
(друштвене, економске, културне, информационо-комуникационе, технолошке и
друге промене) – трендови и изазови

Развојна процена и евалуација образовних исхода као део интеракције система ва-
спитања и образовања са другим националним системима (привреда, култура, на-
ука и технологија, јавне службе, администрација и сл.)

Професионални развој васпитача и наставника свих нивоа образовања са аспекта
дигитализације и информатизације друштва

Истраживачки приступи и примери из праксе

Организатори Конференције:

Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република
Србија

Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола
Тесла“ у Београду, Република Србија

Педагошки институт „Антон Чехов“ у Таганрогу, Русија

Филолошки, историјски и теолошки факултет, Катедра за модерне језике и
књижевности, Западни универзитет у Темишвару, Румунија

Факултет за социологију и психологију, Катедра за педагогију, Западни универзитет у
Темишвару, Румунија

Филозофски факултет, Катедра за музикологију, Универзитет „Етвош Лоранд“ (ЕЛТЕ)
у Будимпешти, Мађарска

Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за психологију образовања,
Јужни Универзитет у Ростову, Русија

Педагошки факултет, Катедра за психологију и социјални рад, Универзитет у Скадру
„Луи Гираки“, Албанија

Факултет друштвених наука, Катедра за албански језик, Универзитет у Скадру „Луи
Гираки“, Албанија

Програмски одбор

Председник: др Тамара Грујић, директор и професор струковних студија (Висока школа
струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија)

Чланови:

Академик Иван Алексејевич Чарота, шеф Катедре за словенске књижевности (Белору-
ски државни универзитет у Минску, Белорусија), Академик Марина Чухрова Генадев-
на (Академија поларне медицине и екстремне хумане екологије, Новосибирск, Русија),
Академик Јулијан Тамаш (Војвођанска академија наука и уметности, Нови Сад, Репу-
блика Србија), Александар Федоров, редовни професор, проректор (Педагошки инсти-
тут „Антон Чехов“, Таганрог, Русија), Михај Радан, редовни професор (Филолошки,
историјски и теолошки факултет, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Зо-

ран Трпугец, редовни професор, декан Факултета за менаџмент ресурса ЦКМ (Свеучилиште „Херцеговина“, Мостар, Босна и Херцеговина), Јон Думитру, редовни професор, шеф Катедре за педагогију (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Ала Белусова, редовни професор, шеф Катедре за психологију образовања (Факултет за педагогију и практичну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Анета Баракоска, редовни професор (Филозофски факултет у Скопљу, Универзитет „Св. Кирило и Методије“, Македонија), Гезим Дибра, декан Педагошког факултета (Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија), Мимоза Прику, ванредни професор, декан Факултета друштвених наука (Универзитет у Скадру „Луи Гираки“, Албанија), Милица Андевски, редовни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Оливера Васић, редовни професор (Факултет музичких уметности, Универзитет у Београду, Република Србија), Љиљана Пешикан-Љуштановић, редовни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Јовица Тркуља, редовни професор (Правни факултет, Универзитет у Београду, Република Србија), Миомир Милинковић, редовни професор (Учитељски факултет у Ужицу, Универзитет у Крагујевцу, Република Србија), Бирут Струцински, ванредни професор (Факултет здравствених наука, Универзитет Клаипеда, Клаипеда, Литванија), Алин Гаврелиуц, декан Факултета за социологију и психологију (Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Магдалена Думитрана, ванредни професор (Педагошки факултет, Катедра за педагошку психологију, Универзитет у Питестиу, Румунија), Габор Боднар, ванредни професор, шеф Катедре за музикологију Филозофског факултета (Универзитет „Етвош Лоранд“, (ЕЛТЕ) Будимпешта, Мађарска), Драгана Павловић Бренеселовић, ванредни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Живка Крњаја, ванредни професор (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Мирјана Миланков, професор струковних студија (Национални центар за превенцију повреда и промоцију безбедности, Развојни центар за безбедне заједнице при Колаборативном центру Светске здравствене организације за промоцију безбедних заједница, Безбедна деца Србије, Нови Сад, Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Оља Арсенијевић, ванредни професор (Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија), Горан Булатовић, ванредни професор (Факултет за менаџмент у Сремским Карловцима, Универзитет „Унион – Никола Тесла“ у Београду, Република Србија), Оксана Барсукова, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Елена Кришченко, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Наталија Мозговаја, ванредни професор (Факултет за педагогију и практичну психологију, Катедра за образовну психологију, Јужни државни универзитет, Ростов, Русија), Питер Спицер, др фил. (Безбедна деца Аустрије, Медицински универзитет Грац, Грац, Аустрија), Јованка Денкова, ванредни професор (Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Македонија), Иван Тасић, доцент (Технички факултет „Михајло Пупин“ у Зрењанину, Универзитет у Новом Саду, Република Србија), Предраг Јашовић, доцент (Департман за Филолошке науке, Државни универзитет у Новом Пазару, Република Србија), Јован Љуштановић, професор струковних студија (Ви-

сока школа струковних студија за образовање васпитача у Новом Саду, Република Србија), Милутин Ђуричковић, професор струковних студија (Висока школа за васпитаче струковних студија у Алексинцу, Република Србија), Светлана Калезић Радоњић, доцент (Филозофски факултет у Никшићу, Универзитет Црне Горе, Црна Гора), Маријана Крашован, професор (Факултет за социологију и психологију, Западни универзитет у Темишвару, Румунија), Брор Салмелин, мастер, Саветник за иновационе системе (Генерални директорат Европске комисије за комуникационе мреже, садржаје и технологије, Белгија), Марко Мијатовић (Факултет друштвених знаности др Миленка Бркића, Бијакловићи, Међугорје, Свеучилиште „Херцеговина“, Босна и Херцеговина), Милош Латиновић, мастер, директор Битеф театра, Београд, Република Србија, Лидија Мишкељин, доцент (Филозофски факултет, Универзитет у Београду, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Република Србија), Весна Срдих, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Ђурђа Солеша Гријак, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Јасмина Арсенијевић, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија).

Организациони одбор

Председник: др Јасмина Арсенијевић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија)

Чланови:

Др Тамара Грујић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), др Весна Срдих (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), доц. др Лидија Мишкељин (Филозофски факултет, Одељење за педагогију – Катедра за предшколску педагогију, Универзитет у Београду, Република Србија), Ђурђа Солеша Гријак, професор струковних студија (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Слободанка Радосављевић, председница Савеза удружења васпитача Србије и председница Балканског савеза удружења васпитача, Јадранка Спасић, председница Савеза удружења медицинских сестара предшколских установа Србије, мр Стеван Илић (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), мр Србислава Павлов (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Тања Бркљач, мастер (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Гордана Рогановић, професор (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија), Јован Јовановић, мастер (Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, Република Србија).

Одржавање Треће међународне научностручне конференције финансијски подржао Секретаријат за науку и технолошки развој Аутономне покрајине Војводине.

Preschool Teacher Training College in Kikinda, The Republic of Serbia | The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University "Union – Nikola Tesla" in Belgrade, The Republic of Serbia | "Anton Chekhov" Taganrog State Pedagogical Institute, Russia | Faculty of Letters, History and Theology, Department of Applied Modern Languages and Literatures, the West University of Timișoara Romania | Faculty of Sociology and Psychology, Department of Educational Sciences, West University of Timișoara, Romania | Faculty of Philosophy, Music Department, "Eötvös Loránd" University (ELTE) Budapest, Hungary | Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia | Faculty of Education, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania | Faculty of Social Sciences, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania

The Third International Interdisciplinary Scientific
Conference in Kikinda
Methodical Days 2014

COMPETENCES OF PRESCHOOL TEACHERS IN KNOWLEDGE SOCIETY

Proceedings book

Kikinda, October 25th, 2014

Conference topic

Competences of Preschool Teachers in Knowledge Society

Thematic fields of the Conference:

European dimensions of teachers' competences

Models of managing changes in the educational system's environment (social, economic, cultural, IT, technological, and other changes) – trends and challenges

Developmental assessment and evaluation of the education outcomes as a part of the interaction between the educational system and other national systems (industry, culture, science and technology, public services, administration, etc.)

Professional development of teachers in terms of digitalization and informatization of society, and

Research approaches and best practice examples

The organizers of the Conference:

Preschool Teacher Training College in Kikinda, The Republic of Serbia

The Faculty of Management in Sremski Karlovci, University "Union – Nikola Tesla" in Belgrade, The Republic of Serbia

"Anton Chekhov" Taganrog State Pedagogical Institute, Russia

Faculty of Letters, History and Theology, Department of Applied Modern Languages and Literatures, the West University of Timișoara Romania

Faculty of Sociology and Psychology, Department of Educational Sciences, West University of Timișoara, Romania

Faculty of Philosophy, Music Department, "Eötvös Loránd" University (ELTE) Budapest, Hungary

Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia

Faculty of Education, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania

Faculty of Social Sciences, University of Shkodra "Luigj Gurakuqi", Albania

Program board

President: Tamara Grujic, Ph.D. Principal (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia)

Members:

Academician Cherota Ivan Alexeyevich, Head of Department for Slavic Literatures (Belarusian State University in Minsk, Belarus), Academician Marina Cuhrova Genadevna (Academy of Polar Medicine and Extremal Human Ecology, Novosibirsk, Russia), Academician Julijan Tamas (Academy of Sciences and Arts of Vojvodina, Novi Sad, The Republic of Serbia), Alexander Fedorov, full professor, pro-rector ("Anton Chekhov" Taganrog State Pedagogical Institute, Russia), Mihai Radan, full professor (Faculty of Letters, History and Theology, West University of Timisoara, Romania), Zoran Trpuc, full professor, Dean of the Faculty of Resource Management CKM (University "Hercegovina", Mostar, Bosnia and Herzegovina), Ion Dumitru, full professor, Head of Department of Educational Sciences (Faculty of Sociology and Psychology, West University of Timisoara, Romania), Alla Belousova, full professor, Head of Department of Educational Psychology (Faculty of Pedagogics and Practical Psychology, Southern Federal University, Russia),

Aneta Barakoska, full professor (Faculty of Philosophy, “St. Cyril and Methodius” University of Skopje, The Republic of Macedonia), Gezim Dibra, associate professor, Dean of Faculty of Education (University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania), Mimoza Priku, associate professor, Dean of Faculty of Social Sciences (University of Shkodra “Luigj Gurakuqi”, Albania), Milica Andevski, full professor (Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Olivera Vasic, full professor (Faculty of Music, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Ljiljana Pesikan-Ljustanovic, full professor (Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Miomir Milinkovic, full professor (Faculty of education in Uzice, University of Kragujevac, The Republic of Serbia), Jovica Trkulja, full professor (Faculty of Law, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Birute Strukcinskiene, associate professor (Faculty of Health Sciences, Klaipeda University, Klaipeda, Lithuania), Alin Gavreliuc, associate professor, Dean of Faculty of Sociology and Psychology (West University of Timisoara, Romania), Magdalena Dumitrana, associate professor (Faculty of Educational Sciences, Department of Psycho-Pedagogy, University of Pitesti, Romania), Gábor Bodnár, DLA associate professor, Head of the Music Department of “Eötvös Loránd” University (Faculty of Philosophy, Budapest, Hungary), Dragana Pavlović Breneselovic, associate professor (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Zivka Krnjaja, associate professor (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Mirjana Milankov, college professor (National center for injury prevention and safety promotion, Affiliatate safe community support center of World Health Organization Collaborative center for Community Safety Promotion, Safe kids Serbia, Novi Sad, Preschool Teachers’ Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Olja Arsenijevic, associate professor (Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia), Goran Bulatovic, associate professor (Faculty of Management in Sremski Karlovci, University “Union – Nikola Tesla” in Belgrade, The Republic of Serbia), Oksana Barsukova, associate professor (Educational Psychology Department, Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Elena Krishchenko, associate professor (Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Natalya Mozgovaya, associate professor (Southern Federal University, Rostov-on-Don, Russia), Peter Spitzer, Ph.D. (Safe Kids Austria, Medical University of Graz, Graz, Austria), Jovanka Denkova, associate professor (Faculty of Philology, “Goce Delchev” University of Stip, The Republic of Macedonia), Ivan Tasic, docent (Technical Faculty “Mihajlo Pupun” in Zrenjanin, University of Novi Sad, The Republic of Serbia), Predrag Jasovic, docent (Department of Philology at the State University in Novi Pazar, The Republic of Serbia), Jovan Ljustanovic, college professor (Preschool Teachers’ Training College in Novi Sad, The Republic of Serbia), Milutin Djurickovic, college professor (Preschool Teachers’ Training College in Aleksinac, The Republic of Serbia), Svetlana Kalezic Radonjic, docent (Faculty of Philosophy in Niksic, University of Montenegro), Mariana Crasovan (Faculty of Sociology and Psychology, Department of Educational Sciences, West University of Timisoara, Romania), Bror Salmelin, M.A., Adviser for Innovation Systems (Directorate-General Communications Networks, Contents and Technology, European Commission, Belgium), Marko Mijatovic (Faculty of Social Sciences dr Milenko Brkic, Bijakovici, Medjugorje, University “Herzegovina“, Bosnia and Herzegovina), Milos Latinovic, M.A., Director of Bitef Theatre, Belgrade, The Re-

public of Serbia, Lidija Miskeljcin, docent (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – the Chair for Preschool Pedagogy, University of Belgrade, The Republic of Serbia), Vesna Srdic, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Djurdja Solesa Grijak, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Jasmina Arsenijevic, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia).

Organization board

President: Jasmina Arsenijevic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia)

Members:

Tamara Grujic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Vesna Srdic, Ph.D. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Lidija Miskeljcin, Ph.D., assistant professor (Faculty of Philosophy, Department of Pedagogy – Department for Preschool Pedagogy, Belgrade, The Republic of Serbia), Djurdja Solesa Grijak, college professor (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Slobodanka Radosavljevic (the president of the Union of preschool teachers' associations of Serbia and the president of the Balkan association of preschool teachers, The Republic of Serbia), Jadranka Spasic (the president of the Association of nurses in preschool institutions in Serbia, The Republic of Serbia), Stevan Ilic, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Srbislava Pavlov, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Tanja Brkljac, M.Sc. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Gordana Roganović, ethnomusicologist (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia), Jovan Jovanovic, M.A. (Preschool Teachers' Training College in Kikinda, The Republic of Serbia).

The Third International interdisciplinary scientific conference is financially supported by the Secretariat for Science and Technological Development of the Autonomous Province of Vojvodina.

САДРЖАЈ

ЕВРОПСКЕ ДИМЕНЗИЈЕ КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА И НАСТАВНИКА СВИХ НИВОА ОБРАЗОВАЊА

<i>Др мед. Јевгенија В. Маркова, др Јури Л. Марков</i> ПРОБЛЕМИ БЕЗАНИ ЗА ПОБОЉШАЊЕ КВАЛИТЕТА ОБРАЗОВАЊА У ВИСОКООБРАЗОВНИМ УСТАНОВАМА.....	27
<i>Др Оксана В. Барсукова</i> МЕТОДОЛОГИЈА ПСИХОЛОШКОГ ИСТРАЖИВАЊА АМБИЦИОЗНОСТИ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА.....	31
<i>Др Наталија Мозговаја</i> ЛИЧНИ ПРОСТОР КАО ДЕО САВРЕМЕНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА	34
<i>Др Јулија Мочалова</i> КАРАКТЕРИСТИКЕ СЕМАНТИЧКОГ НИВОА СЛИКЕ СВЕТА ПРЕДСТАВНИКА РАЗЛИЧИТИХ ЕВРОПСКИХ НАРОДА	37
<i>Др Отилиа Берсан, др Моника Косте</i> ПРОФИЛ КОМПЕТЕНЦИЈА ЕВРОПСКИХ НАСТАВНИКА С ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА СОЦИЈАЛНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ.....	43
<i>Др Оливер Момчиловић, мр Снежана Милојковић, Јасмина Стојковић, спец., Јасмина Мишић, проф.</i> ЗНАЧАЈ ИНТЕРКУЛТУРАЛНОГ ОБРАЗОВАЊА ЗА СТВАРАЊЕ МОДЕРНЕ ЕВРОПСКЕ СРБИЈЕ	50
<i>Др Ана Виневскаја, Љубов Бирјукова, Екатерина Гурина, Екатерина Кононова</i> ПРИМЕНА ТЕХНОЛОШКОГ ДИЗАЈНА У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА (НА ПРИМЕРУ РУСКИХ ШКОЛА)	56
<i>Др Јелена Кришченко</i> ФОРМИРАЊЕ СУБЈЕКТИВНОСТИ У СИСТЕМУ ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА	62
<i>Др мед. Ирина Зајдман</i> КОНЦЕПТ ТЕРАПИЈСКИХ ИГАРА У САВРЕМЕНОМ ОБРАЗОВАЊУ	66

МОДЕЛИ УПРАВЉАЊА ПРОМЕНАМА У ОКРУЖЕЊУ СИСТЕМА ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

<i>Др Људмила Васиљевна Филипова, др Јуриј Владимирович Филипов,</i> <i>др Ирина Владимировна Волкова, др Јелена Александровна Дригалова</i> МОДЕЛ УПРАВЉАЊА ИНОВАТИВНИМ ПСИХОЛОШКО-ПЕДАГОШКИМ АКТИВНОСТИМА У ОБРАЗОВНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА КАО НЕОПХОДАН ПРЕДУСЛОВ ЗА ЊИХОВ РАЗВОЈ.....	71
<i>Др Дуња Њаради</i> УЧИТЕЉ НЕЗНАЛИЦА У ДРУШТВУ ЗНАЊА: ПРЕМИШЉАЊЕ ПРЕДАВАЧКИХ ПРАКСИ И СТРАТЕГИЈА ПРЕЖИВЉАВАЊА	77
<i>Др Наташа Вујисић Живковић, др Јелена Брањешевевић</i> УЛОГА НАУЧНОГ ИСТРАЖИВАЊА У ОБЛИКОВАЊУ ПОЛИТИКЕ ОБРАЗОВАЊА.....	83
<i>Др Габор Боднар</i> ПРОМЕНЕ У МЕТОДАМА ОБУЧАВАЊА НАСТАВНИКА МУЗИЧКЕ КУЛТУРЕ У МАЂАРСКОЈ ТОКОМ ПРОТЕКЛИХ ДЕСЕТ ГОДИНА И ЊИХОВ УТИЦАЈ НА СТУДИЈСКЕ ПРОГРАМЕ УНИВЕРЗИТЕТА „ЕТВОШ ЛОРАНД” У БУДИМПЕШТИ	88
<i>Др Мира Видаковић, Далиборка Тришић-Реџић, мр Романа Ровчанин</i> ИКТ-РЕВОЛУЦИЈА У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ	93
<i>Др мед. Јевгенија В. Маркова</i> НОВЕ ПЕРСПЕКТИВЕ У ЛЕЧЕЊУ ОПИЈАТСКЕ ЗАВИСНОСТИ.....	102
<i>Др Милица Васиљевевић Благојевић, мр Драгана Терзић-Марковић др Ненад Перих</i> УЛОГА И УТИЦАЈ ОБРАЗОВАЊА НА ДРУШТВЕНИ И ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ ЗЕМЉЕ У ТРАНЗИЦИЈИ.....	108

ИСТРАЖИВАЊА

<i>Др Ала Белусова, Јулија Фастовцева</i> ОСОБИНЕ ПРОФЕСИОНАЛНОГ САМООСТВАРЕЊА НАСТАВНИКА У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ	117
<i>Др Јасмина Арсенијевић, др Милица Андевски, др Љиљана Крнета</i> СТИЛОВИ РУКОВОЂЕЊА НАСТАВОМ У ВИСОКОЈ ШКОЛИ СТРУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА У КИКИНДИ	122
<i>Др Милорад Степанов</i> СЛИКА И НАСЛЕЂЕ ИЛИ О МЕТОДАМА УМЕТНИЧКОГ ИСТРАЖИВАЊА	131
<i>Др Иван Тасић, др Драгана Глушац, Јелена Јанков, мастер, Дајана Тубић, мастер</i> УЛОГА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ У ИНТЕРПЕРСОНАЛНОЈ КОМУНИКАЦИЈИ СА УЧЕНИЦИМА	142
<i>Др Снежана Стојић, Марина Југовић, проф.</i> ОДНОС ОДАБИРА ИЗБОРНОГ ПРЕДМЕТА И СТЕПЕНА РЕЛИГИОЗНОСТИ КОД УЧЕНИКА СРЕДЊИХ ШКОЛА	154
<i>Др Славица Павловић, мр Николина Беванда</i> О ИНКЛУЗИВНОМ ОБРАЗОВАЊУ – С АСПЕКТА НАСТАВНИКА И РОДИТЕЉА	163
<i>Др Татјана Павлова</i> УЗРОЦИ КОМУНИКАЦИЈСКИХ ПОТЕШКОЊА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У САРАДНИЧКИМ МИСАОНИМ АКТИВНОСТИМА	170
<i>Др Аленка Липовец, Дарја Антолин</i> ПРЕПОЗНАВАЊЕ ПРОСТОРНОГ ПРИКАЗА БРОЈЕВА	175
<i>Др Јулија Тушинова</i> РАЗУМЕВАЊЕ ПЕДАГОШКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ СТУДЕНАТА ПЕДАГОШКИХ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИХ СТУДИЈА НА РАЗЛИЧИТИМ НИВОИМА ОБУКЕ У ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ	182
<i>Др Људмила Косикова</i> РАЗВОЈ ПСИХОЛОШКЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ СПЕЦИЈАЛИСТА У ОБРАЗОВНОМ СИСТЕМУ	187
<i>Дарја Антолин, др Аленка Липовец</i> КОМПЕТЕНЦИЈЕ ДИПЛОМИРАНИХ ПРЕДШКОЛСКИХ ВАСПИТАЧА ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ МАТЕМАТИКЕ, МУЗИКЕ И ПОКРЕТА У ПРЕДШКОЛСКОМ ОБРАЗОВАЊУ	191
<i>Мр Ангела Месарош-Живков</i> РЕКРЕАТИВНЕ АКТИВНОСТИ СТУДЕНАТА ВИСОКЕ ШКОЛЕ СТУКОВНИХ СТУДИЈА ЗА ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА	197
<i>Мр Славица Димитријевић, Радоје Стопић</i> УТИЦАЈ РАЗЛИЧИТЕ ВРСТЕ И ДУЖИНЕ БОРАВКА У ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОЈ УСТАНОВИ НА РАЗВОЈ МОТОРИКЕ ПРЕДШКОЛСКЕ ДЕЦЕ	204
<i>Мр Ивана Ђ. Ђорђевић</i> СТАВОВИ ВАСПИТАЧА КАО ПУТОКАЗИ КА УНАПРЕЂИВАЊУ КУЛТУРЕ ГОВОРА ДАРОВИТЕ ДЕЦЕ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА	211
<i>Радмила Хоманов, мастер, Дијана Брусин, мастер</i> СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА У АП ВОЈВОДИНИ – КОМПЕТЕНЦИЈЕ УСТАНОВА И ВАСПИТАЧА	222

САВРЕМЕНИ ПЕДАГОШКИ АСПЕКТИ РАДА У СИСТЕМУ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА

<i>Др Лидија Радуловић</i> ОД ПРЕПОЗНАВАЊА КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА КА РАЗВИЈАЊУ ВРТИЊА/ШКОЛЕ КАО ЗАЈЕДНИЦЕ КОЈА УЧИ	231
<i>Др Љиљана Стојић Михајловић</i> АКТИВНО УЧЕЊЕ У ОБРАЗОВНОМ ПРОЦЕСУ	236
<i>Др Марта Дедај, др Тања Панић</i> КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА ЗА РАД У ПРЕДШКОЛСКОЈ УСТАНОВИ	248
<i>Др Љиљана Љ. Булатовић, др Горан Булатовић, др Оља Арсенијевић</i> УЧЕНИЧКА МЕДИЈСКА ПРОДУКЦИЈА КАО КОМПОНЕНТА МУЛТИМЕДИЈСКЕ ПИСМЕНОСТИ	258

<i>Др Адмира Коничанин, мр Алма Тртовац Дедић</i> ВЕЖБЕ ОБЛИКОВАЊА УЗ МУЗИКУ ЗА ДЕЦУ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА	268
<i>Др Александра Перић-Николић, др Емилија Ђикић-Јовановић</i> УЛОГА ВАСПИТАЧА У ПОДСТИЦАЊУ И ПРЕПОЗНАВАЊУ ДАРОВИТОСТИ КОД ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА	276
<i>Мр Соња Величковић</i> УВОЂЕЊЕ ИНФОРМАЦИОНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНИ РАД ВАСПИТАЧА СА ПРЕДШКОЛСКОМ ДЕЦОМ	284
<i>Мр Сања Јовановић</i> МЕДИЈСКА КОМПЕТЕНЦИЈА НАСТАВНИКА – РАСКОРАК ТЕОРИЈЕ И ПРАКСЕ	293
<i>Мр Алма Х. Тртовац</i> КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА У КУЛТИВИСАЊУ ДЕЧЈИХ МУЗИЧКИХ ИГАРА У САВРЕМЕНОМ ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ	299
<i>Мр Марко Мијатовић</i> ОДГОЈ ДЕЦЕ У ОБИТЕЉИ	304
<i>Марија Цвијетић, мастер</i> РАНА ИНТЕРВЕНЦИЈА КОД ДЕЦЕ СА СМЕТЊАМА У РАЗВОЈУ	314
<i>Драгана Стојадиновић-Рудњанин, мастер, Габријела Чмерић, мастер, Александар Ракић, мастер</i> ЕЛЕКТРОНСКИ ПОРТФОЛИО КАО МОГУЋНОСТ ПРАЋЕЊА И ДОКУМЕНТОВАЊА ДЕЧЈЕГ РАЗВОЈА	320
<i>Бојана Марковић, мастер</i> КОНЦЕПЦИЈА ОПШТЕГ ОБРАЗОВАЊА НЕКАДА И САД	326
<i>Маријана Силашки, мастер, Ана Вукобрат, мастер</i> КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА У РАДУ СА ДЕЦОМ СА ПОСЕБНИМ ПОТРЕБАМА	332
<i>Јасмина Радић</i> МЕДИЈСКА КОМПЕТЕНЦИЈА ВАСПИТАЧА КАО УСЛОВ МЕДИЈСКЕ КУЛТУРЕ ДЕТЕТА	342
<i>Александра Лудајић, спец.</i> УТИЦАЈ ВАСПИТАЧА НА КВАЛИТЕТ ЖИВОТА ПОРОДИЦЕ ДЕТЕТА СА АУТИЗМОМ	350
<i>Наташа Здравковић</i> ПОГОДНОСТИ НАСТАВНИХ САДРЖАЈА ЛИКОВНЕ КУЛТУРЕ ЗА ЕКОЛОШКО ОБРАЗОВАЊЕ УЧЕНИКА У ЦИЉУ ОСАВРЕМЕЊИВАЊА НАСТАВЕ	356
<i>Милица Ђујић</i> КОМПЕТЕНЦИЈА И КВАЛИФИКАЦИЈА – ПОЈАМ И ОДНОС	364
<i>Љубица Филодор</i> ЕКОЛОГИЈА И ЖИВОТНЕ ВРЕДНОСТИ/ЕКОЛОГИЈА У ДЕЧЈЕМ ВРТИЋУ – РЕЦИКЛАЖА	371

КЊИЖЕВНОСТ ЗА ДЕЦУ И РАЗВОЈ ГОВОРА

<i>Др Јованка Денкова, др Махмут Челик</i> АУТОБИОГРАФСКИ ДИСКУРС У САВРЕМЕНОЈ МАКЕДОНСКОЈ КЊИЖЕВНОСТИ ЗА ДЕЦУ И МЛАДЕ	383
<i>Др Јован Љуштановић, мр Милена Зорић</i> ДРАМАТИЗАЦИЈА КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА У ВРТИЋУ – ДЕЧЈА ИНДИВИДУАЛИЗАЦИЈА И СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА	388
<i>Др Драгана Литричин-Дунић</i> КЊИЖЕВНИ ТЕКСТОВИ КАО ОГЛЕДАЛА КУЛТУРЕ	395
<i>Др Драгана Гавриловић-Обрадовић</i> КЊИЖЕВНИ ТЕКСТ У ФУНКЦИЈИ ПРЕВАЗИЛАЖЕЊА ДЕЧЈИХ СТРАХОВА	401
<i>Др Миомир Миљковић</i> ГОВОР ВАСПИТАЧА У ФУНКЦИЈИ ВАСПИТНООБРАЗОВНОГ РАДА	408
<i>Јован Јовановић, мастер, др Тамара Грујић</i> НАЈФРЕКВЕНТНИЈЕ СУПСТАНДАРДНЕ ЈЕЗИЧКЕ ФОРМЕ ЕЛЕКТРОНСКИХ МЕДИЈА И ДРУШТВЕНИХ МРЕЖА	414
<i>Др Миланка Маљковић, др Мирјана Марковић</i> ПРИЛОЗИ РАЗВОЈУ ЈЕЗИЧКЕ ПИСМЕНОСТИ ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА	422

<i>Др Милутин Ђуричковић</i> КЊИЖЕВНО-КРИТИЧКА ДОСТИГЊУЋА МИОМИРА МИЛИНКОВИЋА	430
<i>Др Мирјана Стакић</i> МОГУЋНОСТИ И ДОМЕТИ ПРИМЕНЕ СОЦИОЛОШКЕ МЕТОДЕ У ТУМАЧЕЊУ КЊИЖЕВНОГ ТЕКСТА	435
<i>Др Софија Калезић-Ђуричковић</i> ОДНОС МЕТОДОЛОГИЈЕ И МЕТОДИКЕ У НАСТАВИ КЊИЖЕВНОСТИ	443
<i>Др Милош М. Ђорђевић</i> МОДЕРНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ ДЕЧЈЕ КЊИЖЕВНОСТИ У ВРТИЋУ (ТЕОРИЈА, ПОЕТИКА И ПРАКСА)	450
<i>Мр Ивана Иконић</i> ЈЕДАН ВИД РЕКОНСТРУКЦИЈЕ СРЕМЧЕВЕ БЕЛЕЖНИЦЕ У ФУНКЦИЈИ УСПЕШНЕ РЕЦЕПЦИЈЕ ПОП ЂИРЕ И ПОП СПИРЕ	460
<i>Мр Марина Токин</i> ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ПРИНЦИПА КОМУНИКОЛОГИЈЕ У НАСТАВИ СРПСКОГ ЈЕЗИКА	468
<i>Јован Јовановић, мастер, Маријана Силашки, мастер, Ана Вукобрат, мастер</i> КОМПЕТЕНЦИЈЕ ВАСПИТАЧА У ЦИЉУ УНАПРЕЂИВАЊА ДЕЧЈЕГ ГОВОРА	474

ПРИМЕРИ ДОБРЕ ПРАКСЕ

<i>Др Даниела Андоновска-Трајковска, др Биљана Цветкова Димов, др Деан Илиев, др Тамјана Атанасоска</i> ПРИМЕНА БЛУМОВЕ ТАКСОНОМИЈЕ У РАЗВИЈАЊУ WEBQUEST САДРЖАЈА ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ	487
<i>Др Ана Виневскаја</i> ИНСТРУКЦИОНИ ДИЗАЈН У ПРЕДШКОЛСКОЈ ОБРАЗОВНОЈ УСТАНОВИ	494
<i>Др Анђелка Лазић</i> НЕПОСРЕДАН СУСРЕТ УЧЕНИКА СРЕДЊЕ ШКОЛЕ СА ЛЕКСИКОМ ТРАДИЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ	498
<i>Др Махмут Челик, др Јованка Денкова</i> ПРОЦЕНА РЕЗУЛТАТА И СИСТЕМ ОЦЕЊИВАЊА У НАСТАВИ ТУРСКОГ ЈЕЗИКА У ОСНОВНИМ ШКОЛАМА У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ	510
<i>Др Слађана Миленковић, Дарко Дражић, мастер, Маријана Ристић</i> ВИРТУЕЛНО ОБРАЗОВАЊЕ ВАСПИТАЧА У СРБИЈИ	513
<i>Др Лидија Мишкељић, Александра Петровић, Невенка Вуколић, Јасмина Милићевић</i> МАПИРАЊЕ ЗНАЧЕЊА КАО НАЧИН ГРАЂЕЊА И РАЗВИЈАЊА КУРИКУЛУМА	519
<i>Мр Ивана Бабић, мр Маријана Шкутор</i> ПРОЦЕС САМОВРЕДНОВАЊА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ	526
<i>Др Виолета Петковић, Изабела Халас, мастер</i> УТИЦАЈ ПРОФЕСИОНАЛНОГ РАЗВОЈА ВАСПИТАЧА НА ПОДИЗАЊЕ КОМУНИКАТИВНИХ КОМПЕТЕНЦИЈА У РАДУ СА РОДИТЕЉИМА	533
<i>Мр Србислава Павлов, др Снежана Ладичорбић</i> КОМУНИКАТИВНЕ ИГРЕ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ	540
<i>Мр Марко Станковић, мр Марија Јордановић, мр Сања Јанковић</i> ПРИМЕНА ПРОГРАМСКОГ ПАКЕТА GEOGEBRA У ЦИЉУ ОСАВРЕМЕЊИВАЊА НАСТАВЕ МАТЕМАТИКЕ	547
<i>Никола Марков</i> ПЕДАГОШКА ДОКУМЕНТАЦИЈА, ПОСМАТРАЊЕ И ПРАЂЕЊЕ РАЗВОЈА ДЕЦЕ У ВРТИЋУ	555
<i>Марија Минић, Тијана Бајкучин, студенти</i> ИНКЛУЗИВНО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ ИЗ УГЛА СТУДЕНАТА	565

CONTENTS

EUROPEAN DIMENSIONS OF TEACHERS' COMPETENCES

<i>Evgeniya V. Markova, MD, Ph.D., Yuri L. Markov, Ph.D.</i> PROBLEMS OF IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION	27
<i>Oksana V. Barsukova, Ph.D.</i> METHODOLOGY OF PSYCHOLOGICAL RESEARCH OF PRESCHOOL CHILDREN'S AMBITION	31
<i>Natalia Mozgovaja, Ph.D.</i> PERSONAL SPACE AS PART OF THE MODERN TEACHERS' COMPETENCES	34
<i>Yulia Mochalova, Ph.D.</i> FEATURES OF THE SEMANTIC LAYER OF AN IMAGE OF THE WORLD BY REPRESENTATIVES OF PEOPLES OF EUROPE	37
<i>Otilia Bersan, Ph.D., Monica Coste, Ph.D.</i> EUROPEAN TEACHER'S PROFILE OF COMPETENCES FOCUSING ON SOCIAL COMPETENCE	43
<i>Oliver Momčilovic, Ph.D., Snezana Milojkovic, M.Sc., Jasmina Stojkovic, Specialist</i> THE IMPORTANCE OF INTERCULTURAL EDUCATION FOR THE CREATING OF A MODERN, EUROPEAN SERBIA	50
<i>Anna Vinevskaya, Ph.D., Lyubov Biryukova, Ekaterina Gurina, Ekaterina Kononova</i> APPLICATION OF DESIGN TECHNOLOGY IN PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS (ON THE EXAMPLE OF RUSSIAN SCHOOLS)	56
<i>Elena Krishchenko, Ph.D.</i> THE FORMATION OF SUBJECTIVITY IN THE SYSTEM OF HIGHER EDUCATION	62
<i>Irina Zaydman, Ph.D.</i> THE CONCEPT OF THERAPEUTIC DIDACTICS IN MODERN EDUCATION	65

MODELS OF MANAGING CHANGES IN THE EDUCATIONAL SYSTEM'S ENVIRONMENT

<i>Lyudmila Vasilyevna Philippova, Ph.D., Yuriy Vladimirovich Filippov, Ph.D., Irina Vladimirovna Volkova, Ph.D., Elena Aleksandrovna Dragalova, Ph.D.</i> MODEL OF MANAGEMENT OF INNOVATIVE PSYCHO-PEDAGOGICAL ACTIVITY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AS A NECESSARY CONDITION FOR ITS DEVELOPMENT	71
<i>Dunja Njaradi, Ph.D.</i> IGNORANT SCHOOLMASTER IN KNOWLEDGE SOCIETY: RETHINKING TEACHING PRACTICES AND SURVIVAL STRATEGIES	77
<i>Natasa Vujisic Zivkovic, Ph.D., Jelena Vranjasevic, Ph.D.</i> THE ROLE OF SCIENTIFIC RESEARCH IN THE SHAPING OF EDUCATION POLICY	83
<i>Gábor Bodnár, Ph.D.</i> CHANGES IN THE TRAINING METHODS OF CLASSROOM MUSIC TEACHERS IN HUNGARY DURING THE PAST DECADE – AND THEIR EFFECT ON THE EDUCATIONAL PROGRAMS OF EÖTVÖS LORÁND UNIVERSITY, BUDAPEST	88
<i>Mira Vidakovic, Ph.D., Daliborka Trisic Redzic, Romana Rovcanin, M.Sc.</i> ICT REVOLUTION IN HIGHER EDUCATION	93
<i>Evgeniya V. Markova, MD, Ph.D.</i> NEW PERSPECTIVES IN THE TREATMENT OF OPIATE DEPENDENCE	102
<i>Milica Vasiljevic Blagojevic, Ph.D., Dragana Terzic-Markovic, M.Sc., Nenad Peric, Ph.D.</i> THE ROLE AND IMPACT OF EDUCATION ON THE SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF A COUNTRY IN TRANSITION	108

RESEARCH

<i>Alla Belousova, Ph.D., Yulia Fastovtseva</i> FEATURES OF TEACHERS' PROFESSIONAL SELF-REALIZATION AT HIGH SCHOOL	117
<i>Jasmina Arsenijevic, Ph.D., Milica Andevski, Ph.D., Ljiljana Krneta, Ph.D.</i> DIFFERENT STYLES OF MANAGING THE TEACHING PROCESS AT PRESCHOOL TEACHERS' TRAINING COLLEGE IN KIKINDA	122
<i>Milorad Stepanov, Ph.D.</i> THE PAINTING AND HERITAGE OR ON METHODS OF ARTISTIC RESEARCH.	131
<i>Ivan Tasic, Ph.D., Dragana Glusac, Ph.D., Jelena Jankov, M.A., Dajana Tubic, M.A.</i> THE ROLE OF CLASS TEACHER IN INTERPERSONAL COMMUNICATION WITH PUPILS .	142
<i>Snezana Stojšin, Ph.D., Marina Jugovic, prof.</i> RELATION BETWEEN THE CHOSEN ELECTIVE SUBJECT AND THE DEGREE OF RELIGIOSITY OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS	154
<i>Slavica Pavlovic, Ph.D., Nikolina Bevanda, M.Sc.</i> ON INCLUSIVE EDUCATION – FROM TEACHERS AND PARENTS' POINT OF VIEW.	163
<i>Др Тамјана Павлова</i> УЗРОЦИ КОМУНИКАЦИЈСКИХ ПОТЕШКОЊА ДЕЦЕ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У САРАДНИЧКИМ МИСАОНИМ АКТИВНОСТИМА.	170
<i>Alenka Lipovec, Ph.D., Darja Antolin</i> RECOGNIZING SPATIAL REPRESENTATIONS OF NUMBERS	175
<i>Julia Tushnova, Ph.D.</i> UNDERSTANDING OF THE PEDAGOGICAL COMMUNICATION OF STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES AT VARIOUS STAGES OF TRAINING IN HIGHER EDUCATION.	182
<i>Lyudmila Kosikova, Ph.D.</i> DEVELOPMENT OF PSYCHOLOGICAL COMPETENCE OF SPECIALISTS IN THE EDUCATION SYSTEM.	187
<i>Darja Antolin, Alenka Lipovec, Ph.D.</i> PRE-SERVICE PRESCHOOL TEACHERS' COMPETENCES OF INTEGRATING MATHEMATICS, MUSIC AND MOVEMENT IN PRESCHOOL EDUCATION	191
<i>Angela Mesaros-Zivkov, M.Sc.</i> RECREATIONAL ACTIVITIES OF PRESCHOOL TEACHERS' TRAINING COLLEGE STUDENTS	197
<i>Slavica Dimitrijevic, M.Sc., Radoje Stopic</i> DIFFERENT TYPES AND LENGTHS OF STAY IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS AND THEIR INFLUENCE ON THE DEVELOPMENT OF MOTOR SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN.	204
<i>Ivana Dj. Djordjevic, M.Sc.</i> TEACHERS' ATTITUDES AS A GUIDE TOWARDS IMPROVING THE GIFTED CHILDREN'S CULTURE OF SPEECH IN PRESCHOOL INSTITUTIONS	211
<i>Радмила Хоманов, мастер, Дијана Брусин, мастер</i> СПЕЦИЈАЛИЗОВАНИ ПРОГРАМИ У ПРЕДШКОЛСКИМ УСТАНОВАМА У АП ВОЈВОДИНИ – КОМПЕТЕНЦИЈЕ УСТАНОВА И ВАСПИТАЧА.	222

CONTEMPORARY PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE SYSTEM OF EDUCATION

<i>Lidija Radulovic, Ph.D.</i> FROM RECOGNIZING TEACHERS' COMPETENCES TOWARD DEVELOPING (PRE) SCHOOL AS LEARNING COMMUNITY.	231
<i>Ljiljana Stosic Mihajlovic, Ph.D.</i> ACTIVE LEARNING IN THE EDUCATIONAL PROCESS	236
<i>Marta Dedaj, Ph.D., Tanja Panic, Ph.D.</i> COMPETENCES OF TEACHERS FOR WORK IN PRESCHOOL INSTITUTIONS	248
<i>Ljiljana Lj. Bulatovic, Ph.D., Goran Bulatovic, Ph.D., Olja Arsenijevic, Ph.D.</i> THE STUDENTS' MEDIA PRODUCTION AS A COMPONENT OF MULTIMEDIA LITERACY .	258

<i>Admira Konicanin, Ph.D.</i>	BODY SHAPING EXERCISES ACCOMPANIED WITH MUSIC IN KINDERGARTEN	268
<i>Aleksandra Peric-Nikolic, Ph.D., Emilija Djikic-Jovanovic, Ph.D.</i>	THE ROLE OF A TEACHER IN RECOGNIZING AND ENCOURAGING GIFTEDNESS IN CHILDREN OF PRESCHOOL AGE	276
<i>Sonja Velickovic, M.Sc.</i>	INTRODUCING INFORMATION TECHNOLOGY IN PRESCHOOL EDUCATION	284
<i>Sanja Jovanovic, M.Sc.</i>	MEDIA COMPETENCE OF TEACHERS – THE GAP BETWEEN THEORY AND PRACTICE	293
<i>Alma Trtovac Dedeic, M.Sc.</i>	COMPETENCES OF TEACHERS FOR CULTIVATING CHILDREN’S MUSIC GAMES IN MODERN-DAY EDUCATION	299
<i>Marko Mijatovic, M.Sc.</i>	FAMILY UPBRINGING	304
<i>Marija Cvijetic, M.A.</i>	EARLY INTERVENTION FOR CHILDREN WITH DEVELOPMENTAL DISABILITIES	314
<i>Dragana Stojadinovic Rudnjanin, M.A., Gabrijela Cmeric, M.A., Aleksandar Rakic, M.A.</i>	ELECTRONIC PORTFOLIO AS A POSSIBLE TOOL FOR MONITORING AND DOCUMENTING CHILDREN’S DEVELOPMENT	320
<i>Bojana Markovic, M.A.</i>	THE CONCEPT OF GENERAL EDUCATION THEN AND NOW	326
<i>Marijana Silaski, M.A., Ana Mitrovic, M.A.</i>	COMPETENCES OF AN EARLY CHILDHOOD EDUCATOR FOR WORKING WITH CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS	332
<i>Jasmina Radic</i>	MEDIA COMPETENCE OF A NURSERY SCHOOL TEACHER AS THE PRECONDITION FOR A CHILD’S MEDIA CULTURE	342
<i>Aleksandra Ludajic, Specialist</i>	THE INFLUENCE OF PRESCHOOL TEACHER ON LIFE QUALITY OF FAMILIES OF AUTISTIC CHILDREN	350
<i>Natasa Zdravkovic</i>	FINE ARTS TEACHING CONTENTS AND THEIR SUITABILITY FOR ENVIRONMENTAL EDUCATION OF PUPILS AND MODERNIZATION OF THE TEACHING PROCESS	356
<i>Milica Cujic</i>	COMPETENCE AND QUALIFICATION – CONCEPT AND RELATIONSHIP	364
<i>Ljubica Filodor</i>	ECOLOGY AND LIFE VALUES / ECOLOGY IN NURSERY SCHOOLS – RECYCLING	371

CHILDREN’S LITERATURE AND SPEECH DEVELOPMENT

<i>Jovanka Denkova, Ph.D., Mahmut Celik, Ph.D.</i>	AUTOBIOGRAPHICAL DISCOURSE IN MODERN MACEDONIAN LITERATURE FOR CHILDREN AND THE YOUTH	383
<i>Jovan Ljustanovic, Ph.D., Milena Zoric, M.Sc.</i>	DRAMATIZATION OF A LITERARY TEXT IN THE KINDERGARTEN – CHILDREN’S INDIVIDUALIZATION AND SOCIALIZATION	388
<i>Dragana Litricin-Dunic, Ph.D.</i>	LITERARY TEXTS AS CULTURAL MIRRORS	395
<i>Dragana Gavrilovic-Obradovic, Ph.D.</i>	LITERARY TEXT AS A TOOL FOR HELPING CHILDREN OVERCOME THEIR FEARS	401
<i>Miomir Milinkovic, Ph.D.</i>	EDUCATOR’S SPEECH IN THE FUNCTION OF THE EDUCATION PROCESS	408
<i>Jovan Jovanovic, M.A., Tamara Grujic, Ph.D.</i>	THE MOST FREQUENT SUBSTANDARD LINGUISTIC FORMS FOUND IN ELECTRONIC MEDIA AND SOCIAL NETWORKS	414

Milanka Maljkovic, Ph.D., Mirjana Markovic, Ph.D. CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF LINGUISTIC LITERACY OF PRESCHOOL CHILDREN	422
Milutin Djurickovic, Ph.D. MIOMIR MILINKOVIC AS A WRITER AND LITERARY CRITIC	430
Mirjana Stakic, Ph.D. POSSIBILITIES AND LIMITS OF THE APPLICATION OF SOCIOLOGICAL METHODS IN THE INTERPRETATION OF LITERARY TEXTS	435
Sofija Kalezic-Djurickovic, Ph.D. THE RELATIONSHIP OF METHODOLOGY AND METHODS IN THE TEACHING OF LITERATURE	443
Milos M. Djordjevic, Ph.D. MODERNIZATION OF TEACHING CHILDREN'S LITERATURE IN THE KINDERGARTEN (THEORY, POETICS AND PRACTICE).	450
Ivana Ikonic, M.Sc. ONE WAY OF RECONSTRUCTING SREMAC'S NOTEBOOKS WHICH RESULTS IN AN ENHANCED RECEPTION OF PRIEST ĆIRA AND PRIEST SPIRA	460
Marina Tokin, M.Sc. THE PRACTICAL APPLICATION OF THE MAIN PRINCIPLES OF COMMUNICOLOGY IN SERBIAN LANGUAGE CLASSES	468
Jovan Jovanovic, M.A., Marijana Silaski, M.A., Ana Mitrovic, M.A. PRESCHOOL TEACHERS' COMPETENCES FOR IMPROVING CHILDREN'S SPEECH	474

BEST PRACTICE EXAMPLES

Daniela Andonovska-Trajkovska, Ph.D., Biljana Cvetkova Dimov, Ph.D., Dean Iliev, Ph.D., Tatjana Atanasoska, Ph.D. THE APPLICATION OF BLOOM'S TAXONOMY IN DEVELOPING WEBQUESTS FOR LANGUAGE AND LITERATURE TEACHING AND LEARNING	487
Ph.D Vinevska Anna Vyacheslavovna PEDAGOGICAL ENVIRONMENT PROJECTING IN PRESCHOOL EDUCATION	494
Andjelka Lazic, Ph.D. SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ENCOUNTER WITH THE LEXIS OF TRADITIONAL CULTURE	498
Mahmut Celik, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D. ASSESSMENT AND GRADING SYSTEM OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHING OF THE TURKISH LANGUAGE IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA	510
Stadjana Milenkovic, Ph.D., Darko Drazic, M.A., Marijana Ristic VIRTUAL EDUCATION OF PRESCHOOL TEACHERS IN SERBIA	513
Lidija Miskeljcin, Ph.D., Aleksandra Petrovic, Nevenka Vukolic, Jasmina Milicevic MEANING MAPPING AS A WAY OF CONSTRUCTING AND DESIGNING CURRICULA	519
Ivana Babic, M.Sc., Marijana Skutor, M.Sc. THE PROCESS OF SELF-EVALUATION IN ELEMENTARY SCHOOL	526
Violeta Petkovic, M.Sc., Izabela Halas, M.A. THE IMPACT OF PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF EDUCATORS ON RAISING COMMUNICATIVE COMPETENCES IN WORKING WITH PARENTS	533
Mr Сръбслава Павлов, др Snežana Ladičorbić КОМУНИКАТИВНЕ ИГРЕ У ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОМ РАДУ	540
Marko Stankovic M.Sc., Marija Jordanovic, M.Sc., Sanja Jankovic, M.Sc. USING GEOGEBRA SOFTWARE PACKAGE TO MODERNIZE THE TEACHING OF MATHEMATICS	547
Nikola Markov PEDAGOGICAL DOCUMENTATION, OBSERVING AND MONITORING THE DEVELOPMENT OF CHILDREN IN KINDERGARTEN	555
Marija Minic, Tijana Bajkucin, students INCLUSIVE EDUCATION FROM THE PERSPECTIVE OF STUDENTS	565

Др Лидија Мишкељин*
Филозофски факултет, Универзитет у Београду,
Република Србија
Александра Петровић
Невенка Вуколић
Јасмина Милићевић
Предшколска установа „Чукарица“,
Београд, Република Србија

UDC 371.214
37.014.5
Стручни чланак
Рад примљен: 1. XII 2014.
Рад прихваћен: 1. III 2015.

МАПИРАЊЕ ЗНАЧЕЊА КАО НАЧИН ГРАЂЕЊА И РАЗВИЈАЊА КУРИКУЛУМА

Сажетак: Програм или курикулум одређен је кроз различите текстове, на различите начине и завистан од различитих културних и историјских обележја која су давала значења специфичним текстовима. Како ми дефинишемо програм, зависи од тога како и шта радимо са децом и шта други очекују од нас да радимо. Курикулум укључује књиге, песме или слике које користимо у свакодневном раду са децом, али и наративе које деца користе у својој игри, симболе које стварају кроз своје уметничке радове, свакодневне разговоре, ритуале и рутине које употребљавају у заједничком животу групе. Ми можемо да будемо креатори програма ако смо у стању да о програму размишљамо на различите начине, из различитих перспектива преко различитих наратива и текстова. Најизазовнији аспект овог приступа је да пронађете и изаберете приче које иду даље од „добре приче“, као и да водите процес тумачења непознатог или мање познатог познатим. Наратив позива практичара да прихвати сопствену праксу као контекст у коме и на основу кога ће се вредновати сопствени процеси креирања и развијања програма. Нагласак је на разумевању и рефлексивности, не само онога што се односи на васпитно-образовни процес и његове резултате, већ и на позиције практичара – као истраживача сопствене праксе. У раду ће бити приказан процес истраживања практичара Дечјег вртића „Горица“, Предшколске установе „Чукарица“, применом мозаик-технике и мапирања значења са децом.

Кључне речи: мапирање, програмирање, култура, курикулум.

1. Наратив у раду са децом

*„Ми градимо значења кроз причање прича.
Прича је та која додељује значења“
(Lakoff i Johnsen, 2003)*

Наратив подразумева мрежу значења организовану у целину, тако да се поједи-на значења разумеју у односу на контекст у коме настају и на који се односе. Наратив у себи носи индивидуална значења смислених за једну заједницу практичара и тако нуде основ за разумевање значења. Наративни запис, исказ или само наратив, представља причу испричану од стране приповедача. Током конструисања приче, сам приповедач

* lidija.miskeljic@f.bg.ac.rs

језичким одредницама имплицитно или експлицитно показује своја уверења и ставове. Тај запис менталне активности приповедача постаје доступан групи људи једне културне заједнице, која кроз заједничке и договорене начине размишљања гради менталитет културне групације. С друге стране, тако записане мисли позивају читаоца да их разјашњава, тумачи и разуме. Ако то не урадимо, ако не поставимо себи питања: „Како?“, „Зашто?“ и „Како ја то разумем?“ подржавамо не - промишљање које гради културну поделеност и чини највећу препреку промени.

Разумевање нас доводи до модификовања искуства. С промењеним разумевањем идемо у нова тумачења и разумевања. Разумевање је усмерено на откривање дубљег значења одређеног понашања у одређеним ситуацијама.

Наративни приступ даје добар увид у сопствене конструкције значења која имамо, с једне стране, а такође може да нам помогне у сагледавању различитих значења која користимо приликом читања, тумачења и интерпретирања како сопствених, тако и дечјих наратива.

2. Планирање и програмирање коришћењем мапирања значења

Дечја радна соба у вртићу је пуна текстова и њихових значења – од књига и постера, преко рутине, дневних прича, до организованих и вођених активности разговора између деце и васпитача, и између деце. Значења употпуњују и одређују живот групе. Различите форме наратива (писаног или говореног) оријентишу живот групе на различите начине и учествују и доприносе грађењу значења кроз заједничко искуство. Наратив програма укључује књиге, песме или слике које користимо у свакодневном раду са децом, такође програмска документа или радне књиге и дневници утичу на конструкцију курикулума. Разговор васпитача укључује речи и концепте које користе да опишу свој рад другоме или да интерпретирају своје интеракције са децом. Курикулум такође укључује и наративе које деца користе у својој игри, симболе које стварају кроз своје уметничке радове, свакодневне разговоре, ритуале и рутине које употребљавају у заједничком животу групе.

Значења су конструисана кроз културу и уграђена у језик кроз систем и тако граде погледе на свет. Значење једне речи прозилази из друге која је са њом у вези и које су окружене наративом (писаним или говореним).

У зависности од тога са којим смо се текстовима сусретали који су описивали и одређивали један појам, та значења смо унели у наше наративе. Програм или курикулум одређен је кроз различите текстове, на различите начине и зависан од различитих културних и историјских обележја која су давала значења специфичним текстовима. Како ми дефинишемо програм зависи од тога како и шта радимо са децом и шта други очекују од нас да радимо. Грађење значења значи, трагање за знањима која су уткана у наше наративе. Кроз овај процес ми креирамо и градимо значења у односу на постојеће релације и на начин на који разумемо сопствену праксу и наративе у њој. Ми можемо да будемо креатори програма ако смо у стању да о програму размишљамо на различите начине, из различитих перспектива преко различитих наратива и текстова.

Најизазовнији аспект овог приступа је да пронађете и изаберете приче које иду даље од „добре приче“, као и да водите процес тумачења непознатог или мање познатог познатим. Наратив позива практичара да прихвати сопствену праксу као контекст у коме и на основу кога ће се вредновати сопствене процесе креирања и развијања програма. Нагласак је на разумевању и рефлексивности, не само онога што се односи на

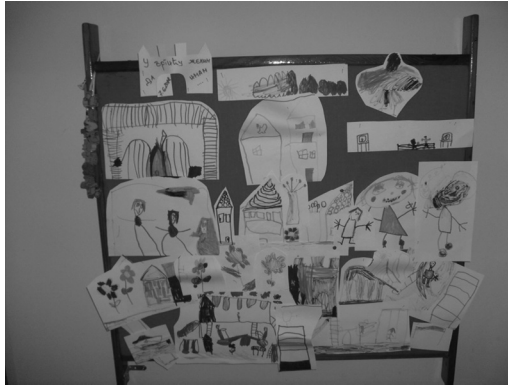
васпитно-образовни процес и његове резултате, већ и на позиције практичара – као истраживача сопствене праксе. Тако васпитна стварност, првенствено у својој историјској димензији, постаје у неку руку текст који треба испитати у његовом смисаоном садржају и изложити у односу на могуће садржаје требања за васпитни чин.

Процес истраживања водио нас је кроз три фазе. Прва фаза, или фаза значења, започела је креирањем и грађењем личних прича. Васпитачи су на основу смерница и делова текста програмског документа – модел А, наводили различита значења програма (дете, улога/начела) васпитно-образовног рада и, уз њихово коришћење, писали сопствене приче. Друга фаза, или фаза тумачења и грађења мреже значења, обухватала је наративе (личне приче, рефлексивне дневнике васпитача), квалитативне појединачне интервјуе, транскрипте групних дискусија који су у контексту овог истраживања представљали ресурс за грађење и мапирање значења основних појмова: програм, дете, улога, начело. У оквиру треће фазе, фазе рефлексije, прошли смо квалитативан процес интерпретације сопствених значења, намера и начина поступања, конструисање значења и преговарања о значењима, постављали оквир за изношење различитих перспектива васпитача.

Различите перспективе наших колега и преговање о значењима код нас су довеле до сагледавања процеса кроз који смо пролазиле. Програмирање је сада постало лакше и смисленије, али је и даље остала недоумица како то што радимо у оквиру истраживања можемо да применимо и у раду са децом.

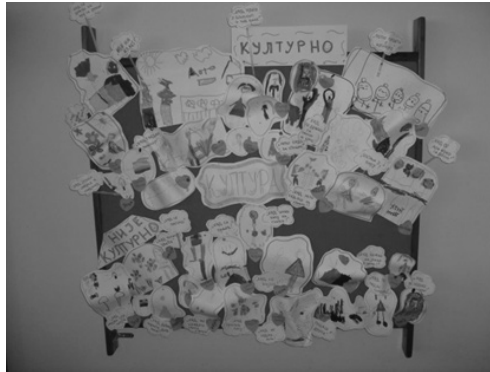
„Имала сам осећај да сам добила инструмент који ми омогућава да лакше, креативније и сврсисходније приступим планирању. Затим сам опазила да мапирање може да се користи и у раду са децом. Невероватан је број речи којих су се деца сетила и не бих сада да их набрајам, али неке ја никако не бих могла да повежем са супом, нпр. цигла, али деца су нашла везу. У ствари, најбитнија је атмосфера размене, повезивања, дискусије итд. У неким тренуцима ја готово да сам била искључена јер су деца брзо схватила повезивање и међусобно се утркивала да пронађу што више веза.“

Изјава једне колегинице да мапирање може да се користи у раду са децом и да јој то омогућава да сврсисходније приступи планирању навела нас да подробније пратимо процес који се дешавао у нашем вртићу. Рођендан нашег вртића обележили смо на уобичајен начин, као и дечји (то је стереотип, али ни они нису увек нужно лоши; деци, а и нама, обезбеђују сигурност, извесност...). Деца саопштавају своје жеље вртићу, васпитач их бележи, а они их представљају цртежом. У питању је средња група, њихове жеље су једноставне (вртићу желим пуно деце, цвећа, справа, цвећа...). Од честитки правимо, заједно са децом, постер. Централно место заузима вртић, а око њега деца стављају остале честитке и говоре шта је то што вртићу желе. На иницијативу деце правимо постер, уместо уобичајене честитке – цртежи сједиљени у сликовницу. Груписањем цртежа на постеру настала је наша прва „мапа“. Када смо погледале постер, са дистанцом од 15 минута и 1,5 метара, десио се а-ха ефекат. И тада смо схватиле да смо направиле искорак и да је то управо оно што је колегиница причала у оквиру дискусионих састанака истраживачког тима.

Слика 1. Мапа „Рођендан вртића“

Наша претходна знања, искуства, и спремност деце да учествују у томе, охрабрили су нас да промишљено крнемо у планирани и вођени процес мапирања са децом. Одлучујемо се за појам „култура“. Деца казују своје приче (наративе): културно је, некултурно је, култура је: позориште, музика, кад си добар, и тако даље. Те приче симболички их приказују и тако речи добијају вишеслојна значења. Мапирање воде деца, дискутују...И ми увиђамо да нисмо само пуки реализатори програма, већ заједно са децом градимо и развијамо тај програм – настаје наш курикулум.

Слика 2: Мапа значења на појам „Култура“

Мапама о култури, културном понашању, позоришту и звуку добили смо својеврсни Водич кроз културу. Наше мапе биле су изложене у холу, доступне и видљиве родитељима.

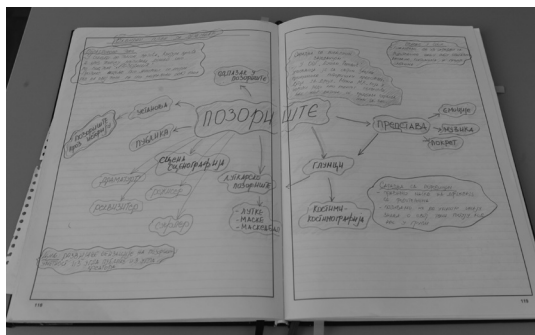
Слика 3: „Проналажење“ места значењу на појам „Понашање“

Деца су постала тумачи, водичи својим родитељима и сви заједно су радили на њиховим проширивањима. Доносили су у вртић енциклопедије, позоришне лутке, дискове са обиљем садржаја из области културе. У свом рачунару смо креирали, заједно са родитељима, мале фасцикле којима смо документовали свој рад. Садржај фасцикли су била дешавања у групи, активности и садржаји из културе (класична музика, снимци позоришних представа, њихове приредбе...). Тако су деца имала могућност да поново пролазе кроз процес грађења значења појма култура.

3. Документовање процеса развијања курикулума

Документација представља покушај увиђања и схватања о томе како разумемо и грађимо сазнања, која значења придајемо и како се то повезује са начинима деловања у педагошком раду. Пажљиво документовање и праћење може унапредити васпитачево разумевање програма, помоћи у разумевању сопствених концепата и теорија и ојачати способност васпитача да размишља о развијању програма кроз призму рефлексивности и критичког односа према значењима која уписује. Документација тако постаје процес визуализације праве реалности – социјална конструкција васпитача и вредан документ сопственог учешћа у том процесу.

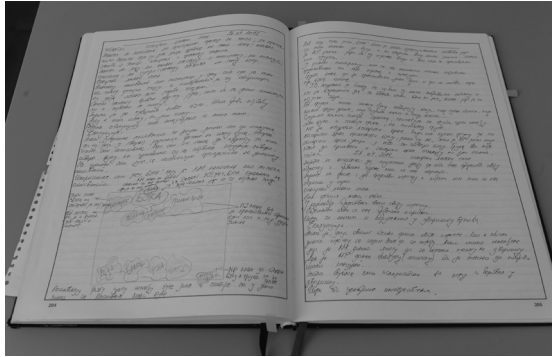
Документација нам говори о томе како су текле контрукције значења и тако нам омогућава да видимо, разумемо и прочитамо оно што се дешава у пракси, и постаје отворена за расправу и промену.

Слика 4: Оквирни план на основу мапе „Култура“

Васпитач је истраживач, ресурс и водич чија је улога да пажљиво слуша, посматра и документује дечји рад и развоја заједнице као и да подстиче дечју сарадња са вршњацима. Документација дечјег рада у току процеса подучавања и учења је прегледан и важан алат у процес учења деце, васпитача и родитеља. Полази увек од детета са спремношћу да се оно прихвати онакво какво јесте, ослобођено од етикетеа. Један од основних задатака документације је обезбедити слушање, као и да обезбеди групи и сваком појединачном детету да има могућност да посматра себе кроз спољашњу визуру сопственог учења. Документација слушање и делање чини видљивим кроз белешке, слајдове, видео записе, који не само да сведоче о дечјем учењу и процесима кроз које су прошли већ омогућава даље конструисање, реконструисање и ко-конструисање значења и преиспитивање сопствених поступака и одлука. Кроз документацију процеси учења и подучавања се могу поново призвати, преиспитати, анализирати што је основ за изградњу субјективитета и даље заједничко планирање.

Овако постављена документација није само основ за интерпретацију и тумачења већ је и сама интерпретација. Писана у форми приповедачког записа интраперсоналне и интерперсоналне комуникације пружа онима који документ стварају и онима који га читају прилику за размишљање и учење.

Слика 5: Наратив као документовање развијања програма

Наше програмирање произилази из мапирања и постаје начин развијања програма. Тако смо за Сајам хортикултуре садили „баштице“, преко радионице „Добро дрво“, садње дрвета генерације дошли до мапе биљке која је постала на тај начин и синоним за начело „дете учи оно што живи“. И након две године деца потпуно самостално граде МЕГАМАПУ или индивидуално, појединачне мапе тако што за један појам утврђују више значења, траже везу међу њима. Дете је тако укључено у живот, размењује искуства, износи своја запажања, закључке, открива оно што је за њега битно, прихвата и уважава разлике.

Све ово документацију чини посебно вредном за децу јер у њој она налазе оно што су радила и говорила у форми наратива, што им говори да је васпитач ту за њих и да зна шта се са њима дешава. У дечјим очима документација показује да оно што радимо има вредност, има смисла.

„Тако откривају да ‘постоје’ и да могу изаћи из простора неименованих и невидљивих, увиђајући да је оно што кажу важно, да су саслушани и да слушање добро дошло: то је вредност“ (Риналди; 2006:70).

А ми, васпитачи, смо заиста постали креатори програма, промишљенији у осмишљавању, партнери деци и родитељима са сатисфакцијом што смо део наше приче.

ЛИТЕРАТУРА

- Brophy, P. (1998). *Narrative based Practice*, England: Ashgate.
- Dahlberg, G, Moss, P, Pence, A, (2007). "Beyond Quality in Early Childhood". *Education and Care Languages of Evaluation*, London and New York: Routledge – second edition.
- Крњаја, Ж. (2009). *Документовање са децом у развијању курикулума*. Београд: Педагогија 3, 385-395.
- Lakoff, G, Johnson, M, (2003). *Metaphors we live by*; University Of Chicago Press http://www.pineforge.com/upm-data/6031_Chapter_10_O'Brien_I_Proof_5.pdf
- Митровић, М, (2008). „Неке карактеристике наративних истраживања“. *Образовање и учење претпоставке европских интеграција*, Београд: Филозофски факултет Институт за педагогију и андрагогију.
- Мишкељин, Ј. (2012). *Курикулум из перспективе васпитача*, Београд: Филозофски факултет Универзитет у Београду, докторска дисертација.
- Rinaldi, C, (2006). *In dialog with Reggio Emilia Listening, researching and learning*. London: Routledge

Lidija Miskeljic, Ph.D.

Faculty of Philosophy, University of Belgrade, The Republic of Serbia

Aleksandra Petrovic, Nevenka Vukolic, Jasmina Milicevic

Preschool Institution "Cukarica", Belgrade, The Republic of Serbia

MEANING MAPPING AS A WAY OF CONSTRUCTING AND DESIGNING CURRICULA

Summary: A study program or a curriculum is determined by a variety of texts in different ways dependent on different cultural and historical landmarks that have been giving meaning to specific texts. How we define a program depends on how and what we do with children and what others expect us to do. A curriculum includes books, songs or pictures used in the daily work with children, and narratives which children use in their games, the symbols they create through their works of art, their everyday conversations, rituals and routines that are used in the life of the group. We can be the creators of the program if we are able to think about the program in different ways, from different perspectives, and through different narratives and texts. The most challenging aspect of this approach is to find and choose the stories that go beyond "good stories", as well as to manage the process of interpreting the unknown or less known with the known. The narrative invites practitioners to accept their own practice as a context in which and by which they will evaluate their own process of the creation and development of the program. The emphasis is on understanding and reflecting not only on what relates to the educational process and its results, but also on the position of practitioners – as researchers of their own practice. This paper presents the process of practitioners' research in kindergarten "Gorica", PI "Cukarica" in Belgrade, done by using the mosaic techniques and the mapping of meaning with children.

Key words: mapping, programming, culture, curriculum.

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

373.21(082)(048.3)

373.211.24(082)(048.3)

МЕЂУНАРОДНА научно-стручна конференција Методички дани (3 ; 2014 ; Кикинда)

Компетенције васпитача за друштво знања : тематски зборник / Трећа међународна научно-стручна конференција Методички дани 2014, Кикинда, 25. октобар 2014 ; [превод Тања Бркљач, Нада Иличин]. - Кикинда : Висока школа струковних студија за образовање васпитача, 2015 (Ново Милошево : Гармонд). - 581 стр. : илустр. ; 24 cm

Радови на срп. и енгл. језику. - Тираж 150. - Библиографија уз сваки рад. - Резиме на енгл. језику уз већину радова.

ISBN 978-86-85625-17-6

а) Предшколска настава - Методика - Зборници - Апстракти б) Васпитачи - Стручно усавршавање - Апстракти